

Nr 319.

Av herr **Bissmark**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om särskild skatt å förmögenhet, m. m.*

Det i årets statsverksproposition bebådade förslaget om särskild skatt å förmögenhet har förelagts riksdagen genom Kungl. Maj:ts proposition nr 200. Enligt förslaget skall för år 1934 särskild skatt utgå å förmögenhet, som överstiger 50,000 kronor. Förmögenheten fastställes enligt de grunder, som innehållas i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt. Fast egendom skall således upptagas till det taxeringsvärde, som gällde vid beskattningsårets utgång. Att förmögenheten lämnat ringa eller ingen avkastning har icke ensamt för sig ansetts motivera någon lindring i skatten, långt mindre befrielse därifrån. Allenast för det fall, att den skattskyldige icke har annan beskattningsbar inkomst, som ensam eller tillsammans med inkomsten av kapital uppgår till $2\frac{1}{3}$ procent av förmögenhetens belopp — och således jämte $\frac{1}{60}$ av förmögenheten till 4 procent — inträder reduktion på det sätt, att den beskattningsbara förmögenheten fastställes till 25 gånger det enligt inkomst- och förmögenhetsskatteförordningen beskattningsbara beloppet (i vilket $\frac{1}{60}$ av förmögenheten ju redan ingår), dock lägst 80 procent av den skattepliktiga förmögenheten. Om förmögenheten således icke lämnat någon behållen inkomst utan förvaltningen i stället resulterat i underskott och den skattskyldige ej heller haft andra inkomster, så skall han dock på grund av sin förmenta skattekraft erlagga förmögenhetsskatt, beräknad efter 80 procent av den på angivet sätt fastställda förmögenheten. För skattens erläggande får han alltså tillgripa kapitalet.

Den skattskyldige, som på papperet är innehavare av en stor förmögenhet, medan han i verkligheten kämpar med stora ekonomiska svårigheter, kan genom en dylik extra pålaga till de många redan befintliga bliva försatt i en svår ställning. Detta kan vara fallet oavsett vad slags tillgångar förmögenheten består av. Gäller det värdepapper, t. ex. aktier, som icke lämnat någon utdelning, sker dock i viss mån en anpassning genom att värdet å aktier plägar gå ner avsevärt på grund av utebliven utdelning. Förmögenhetsvärdet företer här en betydande elasticitet. I regel låter det sig i detta fall även förhållandevis lätt göra att anskaffa medel för skattens erläggande. Består förmögenheten åter till väsentlig del av fastigheter kommer den skattskyldige i betydligt sämre läge. Det värde, som skall läggas till grund för förmögenhetens beräkning, nedgår icke på grund av att utbytet under år 1933 varit klen. Och en försäljning eller

belåning låter sig ej lika lätt ordna som då det gäller värdepapper. Fastigheterna äro ju också på grund av garantiskatten redan ganska skatte-tyngda. Rättvisa och billighet kräva otvivelaktigt, att möjligheten till reduktion vid ringa inkomst betydligt utvidgas, förslagsvis till 50 procent av fastighetens nettovärde (skillnaden mellan taxeringsvärde och fastigheten åvilande skuld).

De svårigheter, som av den föreslagna förmögenhetsskatten vållas ägaren av en förmögenhet, vilken lämnar ringa eller ingen avkastning, skärpas i särskild grad då det gäller fideikommiss. Fideikommissinnehavaren disponerar ju icke fritt över egendomen. Han får icke använda någon del av förmögenheten för betalning av skatten. En fideikommissinnehavare intar den med växande skattebelastning allt ogynnsammare positionen, att han betraktas som ägare endast då det gäller skyldigheten att betala skatt, däremot icke då det gäller att förfoga över egendomen. När avkastningen icke förslår till denna nya skatt — och i ett flertal kända fall gäller detta med visshet — nödgas fideikommissinnehavaren, om han icke äger privat förmögenhet, för skattens skull gå i konkurs, såvida han icke lyckas låna upp erforderliga medel, i vilket fall han får en ny skuld att förränta och amortera. I många fall har fideikommissinnehavaren att under hela sitt liv betala arvsskatt eller rättare förränta och amortera det lån, som tagits för gäldande av nämnda skatt. Ej sällan är belastningen — kanske icke i förhållande till taxeringsvärdet men till avkastningen — så stor, att den för fideikommissets förvaltning uppgjorda planen går sönder om en ytterligare börda tillkommer. Finansministern synes icke vilja helt förneka, att den särskilda förmögenhetsskatten för vissa jordbruksfideikommiss kan komma att verka obilligt hårt, men då länsstyrelsen i Uppsala län ifrågasätter att undantaga fideikommissen avvisar finansministern denna tanke under framhållande av att en fideikommissrätt ju *kan* representera en förmån av betydande ekonomiskt värde. Så kan otvivelaktigt vara fallet, om t. ex. fideikommisset består av en räntabel stadsfastighet eller goda värdepapper. Dock kan kapitalvärdet aldrig vara större än det av en med hänsynstagande till innehavarens ålder kapitaliserad nyttjanderätt. Departementschefen har i sitt yttrande till statsrådsprotokollet i viss mån medgivit, att fideikommissen intaga en särställning i beskattningsavseende, men avvisat alla uppslag att i nu förevarande avseenden beakta denna särställning. Viktigare än att i ett flertal fall beskattningen icke kan genomföras utan att framkalla ruin och tvångsrealisation framstår för honom att man icke för något bärkraftigt kapital lindrar den extra beskattning, som här föreslås.

Genom det sagda har jag velat påvisa ett par särdeles påfallande brister i det föreliggande förslaget. Dessa brister hänföra sig till förslagets förmåga att träffa den verkliga skattekraften. Frånsett dessa brister utgör emellertid förslagets innebörd att tillskapa en förmögenhetsskatt

av ännu en typ vid sidan av de redan existerande en tillräcklig anledning att med största försiktighet mottaga detsamma.

Då jag icke hyser någon förhoppning, att förslagets brister skola kunna under utskottsbehandlingen avhjälpas samt dessutom betvivlar lämpligheten av denna nya utbyggnad å vårt skattesystem, får jag hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition måtte avslås.

Stockholm den 12 mars 1934.

Georg Bissmark.

